

סיכומי הדף היומי

מחודדים ת"ר ושנתם שיהיו דברי תורה בפ"ך (קידושין ל')

לעילוי נשמת אימי מורתי מרת שיינדל חיה חוה גאסט ע"ה בת הר"ר משה רוזנבאום זצ"ל נלב"ע יום רביעי כ"ט טבת תשע"ד ת.נ.צ.ב.ה.
לעילוי נשמת מרת פייע ציפורה גאסט ע"ה בת ר' מרדכי אשת ר' אברהם ז"ל נלב"ע כ"ט שבט תשכ"א ת.נ.צ.ב.ה.

מערכת: 073-249-0403 | sikumhadaf@bezeqint.net

הלימוד בעלון זה לע"נ מייסד ומקים "סיכומי הדף היומי - מחודדים" הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל בהרה"ח ר' בנימין ביינוש זצ"ל נלב"ע בצפרא דשבתא לסדר "בקרובי אקדש" כ"ו ניסן תשע"ז ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת אבי מורי הר"ר צבי בן ר' אברהם גאסט ז"ל נלב"ע י"ט תשרי תשס"ד לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.
לעילוי נשמת אחי הר"ר משה בן ר' צבי גאסט ז"ל נלב"ע ל"ג בעומר תשס"ז לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.
לעילוי נשמת הרב אברהם בן חיים גאסט ז"ל נלב"ע ו' טבת תש"ב ת.נ.צ.ב.ה.

שבת קודש פרשת אמור - י"ג אייר תשע"ח

דף ט"ו ע"א

הולכה שלא ברגל: בגמרא נסתפקו אם שמה הולכה (ומחשבה פוסלת בה וכן אם עשאה זר פסולה), או לא שמה הולכה (וראה להלן).

בקרבת פסח היה שוחט ישראל, וקיבל ממנו הכהן, ונתנו לחבירו וחבירו לחבירו - ואין ראייה מזה שהולכה שלא ברגל שמה הולכה, שהיו מתנודדים מעט ברגליהם, והחידוש בזה הוא ש'ברוב עם הדרת מלך'.

קיבל הכשר ונתן לפסול - לצד שהולכה שלא ברגל לא שמה הולכה, יחזיר לכשר, כי ההושטה שהושיט הכשר שלא ברגל לפסול לא נעשית בהכשר. ולצד שהולכה שלא ברגל שמה הולכה, יחזור כשר לצד המזבח ויקבלנו מיד הפסול. ואם הולכה שלא ברגל פסולה ואי אפשר לתקנה, צריך להעמידה כשהפסול עמד מבחוץ, וכשהושיט לו הכהן הרחיקה מן המזבח.

לעולא בשם רבי יוחנן הולכה שלא ברגל לא שמה הולכה, ואי אפשר לתקנה - ונדחו דבריו, ממה ששינונו שנשפך מן הכלי על הרצפה ואספו, כשר. ועולא רצה להעמידה כשיצא לחוץ ולא לפניו, כגון במקום מדרון או בגומא או בדם עבה, ודחו בגמרא שלא יתכן שהתנא שנה משנתו רק באופנים אלו, ועוד שעד שחילק התנא שאם נשפך על הרצפה ולא נתקבל בכלי פסול, היה לו לחלק גם אם נתקבל בכלי בין יצא לחוץ לנכנס לפניו.

בגמרא רצו לומר שהולכה שלא ברגל תלויה במחלוקת רבי שמעון ורבנן - שהרי לא נחלקו ב'הולכה רבתי' (כששחט רחוק מן המזבח) שבוודאי מחשבה פוסלת בה, אלא ב'הולכה זוטרתית' (ששחט בצד המזבח), שלחכמים שמה הולכה ומחשבה פוסלת בה, ולרבי שמעון לא שמה הולכה. ובמערכא דחו מימרא זו: "א, שאם כן לא יתכן שתפסול מחשבה בחטאת העוף לרבי שמעון, שאם חשב קודם יציאת הדם לאו כלום הוא, ולאחר שיצא כבר נגמרה מצותו. והשיבו על דחיה זו שחשב לאחר שיצא הדם וקודם שהגיע למזבח. וי"א שדחו כי מחלוקתם של רבי שמעון וחכמים הוא 'בהולכה רבתי' אם מחשבה פוסלת בה, אבל ב'הולכה זוטרתית' לדברי הכל אין מחשבה פוסלת.

היה מזה, ונקטעה ידו של מזה עד שלא הגיע דם לאויר

המזבח - פסולה, שנאמר 'והזה ונתן'.

הולכנו זר, והחזירו כהן וחזר והולכנו: "א שהוא כשר וי"א שהוא פסול, ונחלקו אם אפשר לתקן הולכה שנעשתה ע"י פסול או לא. הולכנו כהן והחזירו, וחזר והולכנו זר: לרב שימי בר אשי לדברי המכשיר כשהולכנו זר והחזירו כהן פסול, ולדברי הפוסל מכשיר. ולרבא גם לדברי הפוסל פסול, שמאחר שנתרחק, צריך לחזור ולהביאו לצד מזבח, נמצא הולכה אחרונה לצורך היא.

דף ט"ו ע"ב

לרבי אלעזר המהלך במקום שצריך להלך מחשבה פוסלת, מקום שאין צריך להלך אין מחשבה פוסלת. רבא רצה לומר שהכל מודים שאם קבלו בחוץ והכניסו בפנים זה הילוך שצריך להלך, קבלו בפנים והוציאו לחוץ זה הילוך שאין צריך להלך ואין מחשבה פוסלת, ורבי אלעזר וחכמים נחלקו כשהכניסו וחזר והוציאו, שלרבי אלעזר מחשבה פוסלת לפי שצריך להחזירו, ולחכמים אינו כהילוך הצריך לעבודה. אבל בברייתא מבואר שאם קבלו בפנים והוציאו לחוץ זהו הילוך שלרבי אלעזר אינו צריך לילך ואין מחשבה פוסלת בה, ומשמע שכשחזר והכניסו הילוך שצריך להלך הוא גם לרבי אלעזר.

הדרן עלך כל הזבחים

פרק שני - כל הזבחים

כל הזבחים שקבלו דמין: זר, אונן, טבול יום, מחוסר כפורים, מחוסר בגדים, שלא רחץ ידים ורגלים, ערל, טמא, יושב, עומד על גבי כלים, על גבי בהמה, על גבי רגלי חברו, פסל. **קבל בשמאל** - לת"ק פסל ור"ש מכשיר.

יום ראשון פרשת בהר - י"ד אייר תשע"ח

דף ט"ז ע"א

המקור שזר שעשה עבודה חילל:

א. שנאמר 'וינזרו מקדשי בני ישראל ולא יחללו'.

ב. לרבי ישמעאל נלמד בק"ו מבעל מום שאוכל ואם עבד חילל. ואם תשיב מה לבעל מום שעשה בו קרב כמקריב, אונן יוכיח. מה לאונן שאסור במעשר, בעל מום יוכיח, הצד השווה שמוזהרים ואם עבדו חיללו, כך גם זר שמוזהר,

שנאמר 'וזר לא יקרב אליכם'. ואין לדחות מה לצד השוה שלא הותרו בבמה, כי אפשר שהאונן מקריב בבמה.

ג. לרב משרשיא נלמד בק"ו מיושב שאוכל ואם עבד חילל. ואין לדחות מה ליושב שפסול לעדות, שלמדים מיושב ת"ח. ואין דוחין מה לשם יושב שפסול בעדות. ואם תדחה, יש להשיב אונן או טמא או בעל מום יוכיח. ואין לדחות מה לאלו שלא הותרו בבמה, שיושב כשר בבמה, שנאמר 'לעמוד לפני ה' לשרתו' לפני ה' ולא לפני במה.

דף ט"ז ע"ב

המקור שאונן שעשה עבודה חילל:

א. שנאמר בכהן גדול 'זמן המקדש לא יצא ולא יחלל', הא אחר שלא יצא חילל.

ב. לרבי אלעזר, למדים מתשובתו על אהרן (על מה ששאל משה מדוע לא אכלו שעיר החטאת שמא הקריבוה באנינות), 'הן הקריבו' אני הקרבתי, מכלל שאם היו הם מקריבים שפיר נשרף.

ג. לרבי ישמעאל למדים ק"ו מבעל מום שאוכל ואם עבד חילל. ואם תדחה מה לבעל מום שעשה בו קריבין כמקריבין זר יוכיח, מה לזר שאין לו תקנה בעל מום יוכיח, הצד השוה שמוזהרין ואם עבדו חיללו, כך גם אונן שמוזהר שנאמר 'הן הקריבו', וסובר 'מפני אנינות נשרפה' (אבל אין ללמוד מזה חילול, שאמר שמא עברתם על האזהרה ולא ששפיר שרפיה משום כך). ואם תדחה מה לצד השוה שלא הותרה מכללו, ואונן הותר בכהן גדול, טמא יוכיח.

ד. לרב משרשיא נלמד בק"ו מיושב, שאוכל ואם עבד חילל. ואם תדחה מה ליושב שפסול לעדות למדים מיושב תלמיד חכם. ואין דוחים מה לשם יושב שפסול לעדות. ואם תדחה, נלמוד מיושב ומבעל מום או זר או טמא.

רבא רצה לומר שאונן פסול רק בקרבן יחיד, אבל בקרבן ציבור מרצה בק"ו - מה טומאה שלא הותרה מכללה אצל כהן גדול בקרבן יחיד הותרה אצל הדיוט בקרבן צבור, אנינות שהותרה מכללה אצל כהן גדול בקרבן יחיד אינו דין שהותרה אצל כהן הדיוט בקרבן ציבור.

רבא בר אהילאי דחה דבריו, שאם כן נלמוד: א. שלא תותר אנינות אצל כהן גדול בקרבן יחיד, בק"ו מטומאה שהותרה אצל כהן הדיוט בצבור ולא הותרה אצל כהן גדול בקרבן יחיד. ב. שתותר טומאה אצל כ"ג בקרבן יחיד, בק"ו מאנינות שלא הותר אצל כהן הדיוט בקרבן צבור, והותרה אצל כהן גדול בקרבן יחיד. ג. שלא תותר טומאה אצל כהן הדיוט בקרבן צבור, בק"ו מאנינות שהותרה אצל כ"ג בקרבן יחיד ולא הותרה אצל כהן הדיוט בקרבן צבור. ומאחר שאפשר ללמוד לכאן ולכאן, כל אחד עומד במקומו ואין למדים זה מזה. ולפיכך אנינות הותרה לכהן גדול גם בקרבן ביחיד, ונאסרה להדיוט גם בקרבן ציבור, וטומאה הותרה בציבור אפילו להדיוט, ונאסרה בקרבן יחיד גם לכהן גדול.

יום שני פרשת בהר - ט"ז אייר תשע"ח

דף י"ז ע"א

רמז לטבול יום שאם עבד חילל: שנאמר 'קדושים יהיו

ולא יחללו', אם אינו ענין לטמא שכבר נלמד מ'וינזרו', תנהו ענין לטבול יום. ואין לומר לקורח קרחה ולמשחית פאת זקן, שטבול יום שעבד במיתה למדו 'חילול חילול מתרומה, ולפיכך מחלל רק מי שפסול בתרומה.

התורה הוצרכה לומר על טמא טבול יום ומחוסר כפורים שעבודתם מחללת - שאילו נאמר רק בטמא, לא היינו למדים את השאר שכן מטמא. ואילו נאמר בטבול יום, לא נלמד מחוסר כיפורים, כי מה לטבול יום שפסול בתרומה. ואילו נאמר מחוסר כיפורים לא נלמד טבול יום, כי מה למחוסר כיפורים שמחוסר מעשה. ומטמא וטבול יום לא נלמד מחוסר כיפורים שפסולים בתרומה, וטבול יום לא נלמד מטמא ומחוסר כיפורים שכן מחוסרים מעשה. ואין לומר שמחוסר כיפורים טומאתו חלושה, לסובר מחוסר כיפורים של זב דומה לזב.

דף י"ז ע"ב

פרה אדומה ששרפה אונן - כשרה.

שרפה מחוסר כפורים - לת"ק כשרה ליוסף הבבלי פסולה. ונחלקו בדרשה של 'והזה הטהור' מכלל שהוא טמא, לימד על טבול יום שכשר בפרה. לתנא קמא עולה על כל טומאה שבתורה, ובכלל זה מחוסר כיפורים של זב. וליוסף הבבלי עולה על טבול יום של מת הנזכר בפרשה, וטבול יום של שרץ נלמד בקל וחומר, אבל מחוסר כיפורים של זב לא נלמד, שכן טומאה יוצאה מגופו.

יום שלישי פרשת בהר - ט"ז אייר תשע"ח

דף י"ח ע"א

מחוסר בגדים שעבד חילל - ואפילו בעבודה שאין זר חייב עליה מיתה, שנאמר 'וחגרת אותם אבנט אהרן ובניו וחבשת להם מגבעות והיתה להם כהונה לחקת עולם', בזמן שבגדיהם עליהם כהונתם עליהם ולא בזמן שאין בגדיהם עליהם. ואפילו בעבודה שאינה מעכבת כפרה, שנאמר 'ונתנו בני אהרן הכהן בכיהונו, לימד על כהן גדול שלבש בגדי כהן הדיוט ועבד עבודתו פסולה. ולא רק מחוסר בגדים, אלא גם מיותר בגדים, כגון כהן הדיוט שלבש בגדי כהן גדול, עבודתו פסולה, שנאמר 'וערכו בני אהרן הכהנים את הנתחים' הכהנים בכיהונם. שתוי יין שעבד חילל - אפילו בעבודה שאין זר חייב עליה מיתה, שלמדים 'חוקה חוקה' ממחוסר בגדים.

רב לא היה דורש ביום טוב משעה שאכל ושתה ועד למחר משום שכרות - שנאמר 'יין ושכר אל תשת בבואכם וגו' ולהבדיל וגו', שגם כשבאת להבדיל ולהורות בין דבר קדושה לדבר חול אל תהי שכרות.

דף י"ח ע"ב

בגדי כהונה שהיו מרושלין (נגררים בקרקע) או מסולקין (מן הקרקע): א. בברייתא אמרו ששניהם כשרים. ב. לשמואל מרושלין כשרים ומסולקין פסולים, וברייתא שמסולקים כשרים, כשסילקן על ידי אבנט, אבל קצרים ממש פסולים. ג. לרב שניהם פסולים. וברייתא שמרושלין כשרים כשסילקן על ידי אבנט, כי האבנט 'מיגז גיז', והברייתא אמרה דין אחד, שמרושלים סילקן על ידי אבנט עד שהגיעו למדתו, כשרים. אבל

מסולקים ממש, שגבוהים מן הקרקע, אפילו סילקם על ידי האבנט פסולים.

היו הבגדים משוחקים (ישנים) - עבודתו כשירה. לבש שני מכנסים, שני אבנטים, חיסר אחת מכל הבגדים, או יותר אחת, או שהיתה לו רטיה על מכתו תחת בגדו, או שהיו מטושטשין (בטיט) או מקורעין - עבודתו פסולה.

'על ארבע כנפות כסותך' - י"א ארבע ולא שלש, אבל בעלת חמש חייבת בציצית, שנאמר 'אשר תכסה בה', ואני מוציא שלש ומרבה חמש, שיש בכלל חמש ארבע. וי"א ארבע ולא שלש ולא חמש. ו'אשר תכסה בה' מרבה כסות סומא. ותנא קמא דורש כסות סומא מ'אשר'.

'וראיתם אותו' פרט לכסות לילה - אבל כסות סומא חייב שנאמר 'אשר תכסה בה'. ואין אומרים להיפך, שכסות סומא ישנה בראיה אצל אחרים, מה שאין כן כסות לילה.

בגדים שנאמר בהן 'בד' צריכין להיות של בוך, חדשים, שזורים, שיהא חוטן כפול ששה - יש מהם למצוה כגון חדשים, אבל בדיעבד אפילו משוחקים כשרים. ויש מהן לעכב, כגון של בוך (וכן שזורים ושיהא חוטן כפול ששה). ש'בד' משמעו פשתן שעולה מן הקרקע בד בבד. ואין לפרש צמר, שהנימא מתפצלת לשנים על הבהמה, אבל פשתן מתפצל רק כשמכין אותו. ולרבינא למדים מהאמור ביחזקאל 'פארי פשתים יהיו על ראשם ומכנסי פשתים יהיו על מתניהם', וגמרא גמירי לה, ובא יחזקאל וסמכו על הכתוב.

ערל מהלל עבודה - ודבר זה מתורת משה רבינו לא למדנו מדברי יחזקאל בן בוזי למדנו, שנאמר 'כל בן נכר ערל לב וערל בשר לא יבא אל מקדשי', וגמרא גמירי לה' ובא יחזקאל וסמכו על הכתוב.

'לא יחגרו ביזע' - שלא יחגרו במקום שמזיעין, כגון למטה ממתניהן או למעלה מאציליהן, אלא חוגרים כנגד אצילי ידיהם.

יום רביעי פרשת בהר - י"ז אייר תשע"ח

דף י"ט ע"א

כהן שלקה באצבעו - כורך עליה גמי בשבת במקדש. ואע"פ שמרפא, אין שבות במקדש. ובמדינה אסור. ואם להוציא ממנה דם, גם במקדש אסור, שהוא איסור תורה.

לרבי יהודה בריה דרבי חייא מותר בגמי, אבל צילצול קטן אסור משום יתור בגדים, וגם בגמי אינו מותר אלא בשמאל, או על גב היד שהוא שלא במקום עבודה, אבל במקום עבודה אסור משום חציצה. ולרבי יוחנן ללשון א' מותר גם צילצול קטן, שלא אמרו יתור בגדים אלא במקום בגדים. וללשון ב' שלא במקום בגדים אין פסול של יתור בגדים אלא אם יש בו שלש על שלש.

לרבא במקום בגדים נימא אחת חוצצת (משום חציצה), ושלא במקום בגדים שלש על שלש חוצצות (משום יתור בגדים), פחות מכאן לא - רבי יהודה בריה דרבי חייא סובר כדבריו אע"פ שפוסל בצלצול קטן שאין בו שלש על שלש משום יתור בגדים, לפי שהוא חשוב. ורבי יוחנן ללשון א' חולק עליו וסובר שאין יתור בגדים פוסל שלא במקום בגדים כלל. וללשון ב' סובר כדבריו.

דינים וספיקות בחציצה בין בשרו לבגדיו:

א. נכנסה לו רוח בבגדו - נסתפקו אם צריך שיהיו הבגדים 'על בשרו', או שדרך לבישה בכך.

ב. כינה מתה חוצצת. כינה חיה - נסתפקו אם אינה חוצצת שהיא כבשרו, או שחוצצת לפי שמקפיד עליה.

ג. עפר חוצץ. ונסתפקו באבק עפר אם חוצץ.

ד. אויר בית השחי - נסתפקו אם צריך 'על בשרו', או שדרך לבישה בכך.

ה. הכניס ידו לתוך חיקו - נסתפקו אם גופו חוצץ או לא.

ו. נימא חוצצת. ואם היא מדולדלת מן הבגד - נסתפקו אם חוצצת.

ז. יצא שערו מראשו למטה עד שנכנס בין כתונת לבשרו - נסתפקו אם שערו כגופו או לא.

תפילין - לסובר לילה לאו זמן תפילין, כיון שחוצצות בלילה, חוצצות גם ביום. לסובר לילה זמן תפילין - של יד חוצצות, שנאמר 'ילבש על בשרו', שלא יהא דבר חוצץ בינו לבשרו. ושל ראש אינם חוצצות, ששערו היה נראה בין ציץ למצנפת ששם מניחים תפילין.

כהנים בעבודתן ולוים בדוכנם וישראל במעמדם - פטורין מתפלה ומן התפילין. וכהנים אסורים בתפילין (של יד) משום חציצה.

דף י"ט ע"ב

מחוסר כיפורים שעבד עבודתו פסולה - שנאמר 'וכפר עליה הכהן וטהרה', מכלל שעד עכשיו טמאה היתה. וכן שלא רחוץ ידים ורגלים, שלמדים 'חוקה חוקה' ממחוסר בגדים.

כהן גדול או כהן הדיוט שלא קידש ידיו ורגליו שחרית ועבד - עבודתו פסולה. כהן גדול שלא טבל או לא קידש בין בגדי זהב לבגדי לבן ביום הכיפורים ועבד, עבודתו כשירה, ואע"פ שחמש טבילות ועשרה קדושים מן התורה ונאמר בהם 'חוקה', למדנו מ'ולבשם' שרק לבישה מעכבת ולא דבר אחר. אבל קידוש שחרית של כהן גדול מעכבת, שנאמר 'והיתה להם חק עולם לו ולזרעו לדורותם', דבר המעכב בזרעו מעכב בו דבר שאינו מעכב בזרעו אין מעכב בו. ולרבי יונתן שנאמר 'ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו', דבר המעכב בבניו מעכב בו, ושאינו מעכב בבניו אין מעכב בו.

כל כיוור שאין בו לקדש ארבעה כהנים ממנו אין מקדשין בו - שנאמר 'ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו'.

מצות קידוש - לת"ק מניח ידו הימנית על רגלו הימנית, וידו השמאלית על רגלו השמאלית, ומקדש. ולרבי יוסי ברבי יהודה מניח שתי ידיו זו על זו, ועל גבי שתי רגליו זו על זו ומקדש, וחבירו מסייעו לעמוד. וסובר שעמידה מן הצד חשובה עמידה, ולחכמים אינה חשובה עמידה. ואין מקדשים בישיבה, שנאמר 'לשרת' ושירות מעומד הוא.

קידש ידיו ורגליו ביום - אין צריך לקדש בלילה.

קידש בלילה - לשיטת רבי צריך לקדש ביום, שלינה מועלת בקידוש ידים ורגלים. ואפילו אם לא פסק מעבודה, אלא שהיה עומד ומקריב על גבי מזבח כל

הלילה, לאורה טעון קידוש ידים ורגלים. שנאמר 'בגשתם' ובשחרית גישה חדשה היא.

לרבי אלעזר ברבי שמעון כיון שקידוש ידיו ורגליו מתחילת עבודה אפילו מיכן ועד עשרה ימים אינו צריך לקדש - ואפילו אם הפסיק בין העבודות, אין לינה מועלת בקידוש ידים ורגלים, שנאמר 'בבואם' וזה לא יצא.

אין צריך לקדש לביאה ריקנית - שנאמר 'לשרת'.

לחכמים מקדש כהן גדול ידיו ורגליו לפני טבילה, ואחר כך ופושט בגדיו, ולרבי מאיר פושט ואחר כך מקדש. ובקידוש שלאחר טבילה הכל מודים שלובש הבגדים שהוא מחליף ואחר כך מקדש, ואינו מקדש ערום, שנאמר 'בגשתם ירחצו', מי שאינו מחוסר אחר קידוש אלא גישה, יצא זה שמחוסר לבישה וגישה.

כהן שבא לעשות עבודה שאינה מעכבת כפרה מקדש ידיו ורגליו - שנאמר 'להקטיר אשה'.

יום חמישי פרשת בהר - י"ח אייר תשע"ח

דף כ' ע"א

מי כיוור - לשיטת רבי נפסלים בלינה. ולרבי אלעזר בר"ש נסתפק אילפא אם נפסלו בלינה לפי שנתקדשו בכלי שרת, או שלא נפסלו כיון שעומדים לקידוש ידים ורגלים שאין לינה מועלת בהם. י"א שפשט שלא נפסלו. וי"א שלא נפשט הספק.

בן קטין עשה שנים עשר דד לכיוור, ומוכני לכיוור שלא יהיו מימיו נפסלין בלינה - ולא נפשט בגמרא אם רבי היא, ולרבי אלעזר ברבי שמעון אין נפסלים בלינה, או שרבי אלעזר ברבי שמעון היא.

איזהו צפון: לרבי יוסי ב"ר יהודה מקיר מזבח צפוני עד כותל עזרה צפוני, כנגד כל המזבח כולו, אבל מן המזבח והלאה לצד מזרח או מערב, אף על פי שהוא בחלק הצפוני שבעזרה, אינו כשר לשחיטת חטאת שאין זה 'רך המזבח'. רבי אלעזר בר"ש מוסיף גם בין האולם ולמזבח שהוא מערבו של מזבח בחלק צפון העזרה, אבל מזרחו של מזבח לא. ורבי מוסיף גם מקום דריסת רגלי הכהנים ומקום רגלי ישראל שהוא בצד מזרח של מזבח, אבל מן החליפות ולפנים הכל מודים שפסול.

פרו של כהן גדול ביום הכיפורים היה עומד בין האולם ולמזבח - שנקרא צפון לרבי אלעזר בר"ש או לשיטת רבי. ולא העמידוהו במקום דריסת רגלי כהנים (לרבי) או בין מזבח לכותל צפוני (לר"א בר"ש), משום חולשא דכהן גדול.

קידוש ידיו ורגליו לתרומת הדשן - לרבי יוחנן אינו צריך לקדש למחר (בעלות השחר), שכבר קידש מתחילת עבודה. לאביי סובר כרבי, ולינה פוסלת רק מזרבנגן, ומקרות הגבר עד עלות השחר לא החמירו שתפסול. ולרבא, ראה רבי יוחנן את דברי רבי אלעזר בר"ש כשקידש בתחילת עבודה כגון לתרומת הדשן, ולא כשקידש בלילה בסוף עבודה.

מה ששינינו שכהנים מקדשים ידים ורגלים לתרומת הדשן - לאביי רבי היא שמקרות הגבר אין לינה פוסלת,

ויועיל להם קידוש זה לכל היום. ולרבא רבי אלעזר ברבי שמעון היא (כי לרבי לא יועיל להם קידוש זה ליום, שהרי לינה פוסלת גם מקרות הגבר), ובכהנים חדשים שלא קידשו מאתמול.

דף כ' ע"ב

קידוש ידיו ורגליו ונטמאו ידיו - מטבילין ואין צריך לקדש. יצאו ידיו מחוץ לעזרה, הרי הן בקדושתן.

יצא כל גופו - נסתפקו בגמרא אם יציאה פוסלת, שמכיון שנבדל מעבודה הסיח דעתו, או מאחר שבידו לחזור לא הסיח דעתו.

נטמא כל גופו - לצד שיציאה לא פסלה נסתפקו בגמרא אם טומאה פסלה לפי שאינו ראוי לעבודה, מה שאין כן ביציאה שראוי לעבודה כשחוזר. או שגם טומאה לא פסלה, כיון שראוי לאחר טבילה לא הסיח דעתו. וכגון שנטמא סמוך לשקיעת החמה, אבל אם נטמא קודם לכן, הסיח דעתו, שהרי צריך הערב שמש.

שלא רחוץ ידים ורגלים מקדש בכלי שרת בפנים - קידוש בכלי שרת בחוץ, או בכלי חול בפנים, או שטבל במי מערה ועבד, עבודתו פסולה. ולצד שיציאה פוסלת, צריך לפרש שקידוש בכלי שרת לאחר שהוציא את ידיו, אבל אם יצא כל גופו אפילו אם קידש בפנים צריך לחזור ולקדש.

יצא חוץ למחיצת חומת העזרה - להסך רגליו (לגדולים) טעון טבילה, ואם להטיל מים טעון קידוש ידים ורגלים.

העוסק בעבודת פרה אדומה - לרבי חייא בר יוסף מקדש בכלי שרת בפנים ויוצא, ולרבי יוחנן מקדש בחוץ ואפילו בכלי חול ואפילו במקידה של חרס. וגם אם יציאה פוסלת קידוש ידים ורגלים, בפרה אינה פוסלת הואיל וכל מעשיה בחוץ, אלא שצריך לקדש כעין עבודת פנים. ואע"פ שמתמאים את הכהן השורף את הפרה ומטבילים אותו, לא פסלה בה טומאה (לצד שטומאה פוסלת), הואיל וטבול יום אינו פוסל בה.

יום שישי פרשת בהר - י"ט אייר תשע"ח

דף כ"א ע"א

בגמרא נסתפקו במי שקידוש ידיו ורגליו בתוך כיוור - אם 'ממנו' אמרה תורה ולא בתוכו, או אפילו בתוכו. ואין ראייה מהדין שטבל במי מערה ועבד שעבודתו פסולה, ומשמע שמי כיוור דומיא דמי מערה עבודתו כשרה, כי החידוש הוא שלא נכשיר טבילת ידיו ורגליו ממה שמועיל בהם טבילה לכל גופו.

אמוראים נחלקו אימתי נפסלים מי כיוור בלינה:

לרבי חייא בר יוסף - לעבודת מתירין נפסלים כמתירין והיינו בשקיעת החמה, ולאברים שעבודתם בלילה נפסלים כאברים והיינו בעלות השחר.

לרב חסדא - גם למתירין אין נפסלים אלא בעלות השחר (כאיברים).

לרבי יוחנן - סובר כרב חסדא, אלא שנחלק עליו בזה שסובר שחכמים תיקנו מצות 'שיקוע', והיינו שלא להעלות הכיוור משיקועו כל הלילה, שמא לא יהא שקוע בעמוד השחר ויפסלו מימיו לעבודת מחר, והמוציאו

לצורך רחיצה לעבודת תרומת הדשן צריך לחזור ולשקעו מיד. ולרב חסדא אין מצות שיקועו אלא סמוך לזמן פסולו קודם עמוד השחר.

לרבי יוחנן קידש ידיו לתרומת הדשן למחר אין צריך לקדש, שכבר קידש מתחילת עבודה - לרבא דבריו כר"א ברבי שמעון שלינה אינה פוסלת, ומשום כך לא פירש שצריך לחזור ולשקע את הכיור שלא יפסל בעמוד השחר. ולאביי רבי היא, וצריך לחזור ולשקע אותו לאחר שקידש ידיו כדי שלא יפסל בעמוד השחר כנ"ל.

דף כ"א ע"ב

מי שזכה בתרומת הדשן - כשהיה נכנס לעזרה לקדש ידיו ורגליו, לא היה מכניס בידו נר או אבוקה אלא מהלך לאור המערכה, ולא היו רואין אותו אחיו הכהנים שהיו בבית מוקד, עד ששומעים קול של עץ שעשה בן קטין מוכני לכיור, ואומרים הגיע עת קידוש ידים ורגלים מן הכיור. לרב חייא (ורבי יוחנן) שהיה הכיור משוקע מבערב, היו שומעים כשמעלהו. ולרב חסדא היה משקעו בגלגל כדי שישמעו את קולו ויבואו לפייס, ואע"פ ש'גביני' היה מכריז, עשו שתי היכרים לדבר, ומי ששמע מזה יבוא, ומי ששמע מזה יבוא.

שבת קודש פרשת בהר - כ' אייר תשע"ח

דף כ"ב ע"א

כל כיור שאין בו כדי לקדש ארבעה כהנים ממנו אין מקדשין בו - שנאמר 'ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו'. ואם קודח דופן של כיור ותוחב בתוכו כלי קטן ומקצתו לחוץ ויונק מימי הכיור ומוציא, מקדש בין אם שיש בכלי רביעית בין אם אין בו רביעית, ובלבד שיהיה כלי שרת, אבל לא כלי חול. שנאמר 'רחצו' לרבות כלי שרת, 'ממנו' למעט כלי חול. ואין לומר להיפך, שמרבין כלי שרת שנמשח כמוהו ולא כלי חול שאין נמשח כמוהו.

כנו של כיור אינו מקדש אע"פ שנמשח עמו - שנאמר 'כיור נחשת וכנו נחשת', לנחשת הקשתיו ולא לדבר אחר.

כל המשלים למי מקוה משלים למי כיור - כגון נתן סאה של משקין הפסולים למקוה, ונטל סאה מן התערובת שהוא כשר עד רובו, אבל אם נתן לרביעית מים של נטילת ידים רובע רביעית של משקין ונטל רובע, אינו משלים לרביעית ופסולים לנטילת ידים.

טיט הנדוק (שראוי להריקו מכלי אל כלי) - אם פרה שוחה ושותה ממנו, כשרים למקוה ולרביעית, ואם לאו פסולים.

כל שתחילת ברייתו מן המים מטבילין בו - ולפיכך מטבילין בעינו של דג גדול. וכן יבחושין אדומים אפילו אם כל המקוה נעשה מהם, כשר.

מקוה שקדח בדופנו כשיעור רביעית והמים נמשכין שם - מטבילין בו מחטין וצינוריות, הואיל ובאים מהכשירו של מקוה.

מי כיור - לרבי ישמעאל מי מעין הם, ולחכמים שאר מימות הן. ולדבריהם אמר ריש לקיש שמי מקוה כשירים למי כיור, אע"פ שאינם מים חיים.

והקרב והכרעים ירחץ 'במים' - ולא ביין, ולא במזוג (יין

ומים מזוגים). 'במים' לרבות שאר מים (מכונסים) וק"ו למים חיים שראויים למי כיור (לרבי ישמעאל). אבל לא במי כיור ממש שהם קדושים, וצריך מים שאין להם שם לוי.

דף כ"ב ע"ב

ערל לא יעבוד עבודה - ודבר זה מתורת משה רבינו לא למדנו, מדברי יחזקאל בן בוזי למדנו 'כל בן נכר ערל לב וערל בשר לא יבא אל מקדשי'. ומחלל עבודה, שנאמר 'בהביאכם בני נכר ערלי לב וערלי בשר להיות במקדשי לחלל את ביתי'.

'בן נכר' זה 'ערל לב' - שנתנכרו מעשיו לאביו שבשמים, ולא נכרי.

יום ראשון פרשת בחוקותי - כ"א אייר תשע"ח

דף כ"ג ע"א

לזקני דרום כהן טמא שרץ שעבד עבודתו פסולה, אבל טמא מת, מתוך שמרצה בציבור לכתחילה, מרצה גם ביחיד בדיעבד - ואין למדים טמא שרץ מטמא מת בק"ו, שהכהנים המכפרים דינם כמתכפרים, וכמו שהציבור מתכפרים רק בטומאת מת ולא בטומאת שרץ, שלשיטתם שוחטים וזורקים קרבן פסח על טמא שרץ, ואם כן ציבור אינם מקריבים בטומאת שרץ, כיון שיחיד לא נדחה לפסח שני, כך גם כהן המכפר מרצה בציבור בטומאת מת ולא בטומאת שרץ.

ריש לקיש השיב על זקני דרום - שכח מתכפרים מרובה על כח מכפרים, שבעלים טמא שרץ שולח קרבנו וכהן טמא שרץ אינו מרצה, טמא מת שאם המתכפר טמא מת אינו שולח קרבנו ונדחה לפסח שני, ק"ו שלא ירצה כהן טמא מת. והשיבו שלזקני דרום טמא מת משלח פסח ראשון, ולא נדחה לשני אלא למצוה. ולא הוקשו אוכלים למנויים, ולא נאמר 'איש לפי אכלו' אלא למצוה. ועדיין השיב על זקני דרום, כי יש ללמוד בק"ו שבעלים טמא שרץ שולחים לכתחילה ואע"פ כן כהן טמא שרץ אינו מרצה, טמא מת שאינו שולח אלא בדיעבד, ק"ו שהכהן לא ירצה.

מה ששינינו שהציץ אינו מרצה על טומאת הגוף בקרבן פסח - לזקני דרום עולה על כהן טמא שרץ, אבל אם נטמאו בעלים אפילו במת, מרצה בדיעבד. וכן מה ששינינו בסיפא שניטמא טומאת התהום הציץ מרצה, עולה על כהן שניטמא בטומאת התהום של שרץ. ומה שאמר רבי חייא שאין ציץ מרצה על טומאת התהום רק למת, בא למעט טומאת התהום של זיבה. ורמי בר חמא מפרש המשנה על טומאת בעלים, וסובר שאין פסח מרצה אם נטמא בעלים במת. ומשום כך נסתפק אם כהן המרצה בקרבנותיהם הותרה לו טומאת התהום או לא.

דף כ"ג ע"ב

'ונשא אהרן את עון הקדשים' - אין לפרש עון פיגול שנאמר 'לא יחשב', וכן עון נותר שנאמר 'לא ירצה', אלא עון טומאה שהותרה מכללה בצבור. יש שהוכיחו מכאן לזקני דרום שהרי בציבור הותרה בטומאת מת, ומשמע שהציץ מרצה על בעלים בטומאת מת. ורמי בר חמא מיישב שמרצה על טומאת שרץ, ואע"פ שבציבור לא הותרה אלא במת, שם טומאה בעולם.

בשמאל פסול, שנאמר בו כהונה. והולכת אברים לכבש כשירה בשמאל אע"פ שנאמר בה כהונה, שאינה מעכבת כפרה. וכן קבלה לשיטת חכמים שנאמר בו כהונה והוא מעכב כפרה.

ולשיטת רבי שמעון אם נאמר יד או אצבע, אע"פ שלא נאמר כהונה אינה אלא בימין. אבל אם נאמר כהונה לבד כשר גם בשמאל, ש'כהונה' בא לומר שיהיה בכיהונו (בבגדי כהונה). ולפיכך קבלה זוריקה שלא נאמר בהם אלא כהונה, כשרים בשמאל.

יום שלישי פרשת בחוקותי - כ"ג אייר תשע"ח

דף כ"ה ע"א

בפרשת מצורע עשיר נאמר 'יד' רגל' ו'אזן' - ובא ללמד גזירה שוה 'יד' ל'יד' לקמיצה שתהא בימין. ואע"פ שכבר נאמר 'כהונה' בקמיצה, בא ללמד על קידוש קומץ בכלי שיהא בימין. 'רגל רגל' ללמד על חליצה שתהא בימין, ו'אזן אזן' לרציעה שתהא באזן ימין.

לרבי שמעון קמיצה עצמה בימין משום שהוקשה מנחה לחטאת ואשם - לומר שאם בא לעובדה ביד עובדה בימין כחטאת שזריקת דמה בימין במתן אצבע ולא בכלי, וצריכה ימין שנאמר בה אצבע וכהונה, ואם בא לעובדה בכלי עובדה בשמאל כאשם שזריקת דמה בכלי והיא כשרה בשמאל, וממילא למדנו גם קמיצה שהיא בימין שהרי עבודת יד היא. ו'יד' לא בא לקידוש קומץ, או משום שאין לשיטתו קידוש קומץ, ולסובר שיש קידוש קומץ כשר בשמאל. אלא שבא ללמד על קמיצה של מנחת חוטא שתהא בימין, שלא נאמר הואיל ואמר ר"ש שלא יהא קרבנו מהודר תהא כשירה בשמאל.

נשפך הדם מן הצוואר על הרצפה ולא נתקבל בכלי, ואספו, פסול. שנאמר 'ולקח הכהן המשיח מדם הפר' - שאין לפרש כפשוטו שאפילו מקצת מדמו, שהשוחט צריך לקבל כל דמו של פר, אלא גורעין ומוסיפין ודורשין 'דם מהפר' יקבלנו, שיתקבל מן הפר.

'ולקח הכהן המשיח מדם הפר' - מדם הנפש, ולא מדם העור, ולא מדם התמצית.

השוחט צריך שיקבל כל דמו של פר - שנאמר 'וזאת כל דם הפר ישפך', אם אינו ענין לשיריים שכבר אין לו את כל הדם, תניהו ענין לקבלה.

השוחט צריך שיגביה סכין למעלה - שנאמר ולקח מדם הפר, ולא מדם הפר ודבר אחר (סכין). ומקנח דם הסכין בשפת המזרק, ומטעם זה נקראו המזרקין 'כפורי זהב'.

דף כ"ה ע"ב

השוחט צריך שיתן ורידין לתוך הכלי - כלומר שיראו אויר כלי, כדי שיתקבל הדם מן הפר היטב.

היה מקבל, ונפחתו שולי מזרק עד שלא הגיע דם לאויר - נסתפק רב אסי אם אויר שאין סופו לנוח כמונח ונמצא שהיה הדם בכלי ונשפך, ואם אספו כשר, או שאינו כמונח ונמצא שנשפך מן הפר על הרצפה ופסול. ולצד שאין סופו לנוח אינו כמונח, נסתפק אם אויר שסופו לנוח כמונח או לא. ופשט לו רבי יוחנן שהוא כמונח, מדין שאמרו במי חטאת, שאם היתה חבית מונחת תחת

ויש מסייעים מכאן לרמי בר חמא, שמשמע שמרצה על עון קדשים שהקרוב נטמא ולא על עון מקדישים שהבעלים נטמאו - ומדובר בטומאת מת שהותרה בציבור, ולמדנו שאינו מרצה על בעלים שנטמא במת. וזקני דרום מיישבים שעולה על טומאת מקדישים של שרץ, ושם טומאה בעולם.

יושב מחלל עבודה - שנאמר 'לעמוד לשרת', לעמידה בחרתיו ולא לשיבה. וכשהוא אומר 'העומדים', שינה עליו הכתוב לעכב.

ערל אונן ויושב שעבדו אינם במיתה אלא באזהרה - ואין למדים יושב מזר שחייב מיתה, שמחוסר בגדים ושלא רחוק ידיים ורגלים הם שני כתובין הבאין כאחד על חיוב מיתה ואין מלמדים. ולסובר שמלמדים שתויי יין הוא כתוב שלישי, ושלשה לדברי הכל אין מלמדים.

יום שני פרשת בחוקותי - כ"ב אייר תשע"ח

דף כ"ד ע"א

עומד על גבי כלים על גבי בהמה על גבי רגלי חבירו - פסול, הואיל ורצפה מקדשת וכלי שרת מקדשים, מה כלי שרת לא יהא דבר חוצץ בינו לבין כלי שרת כך רצפה לא יהא דבר חוצץ בינו לבין הרצפה.

רגלו אחת על הכלי או על האבן, ורגלו אחת על הרצפה - כל שאילו ינטל הכלי ותנטל האבן יכול לעמוד על רגלו אחת ויעבוד, עבודתו כשירה, ואם לאו עבודתו פסולה.

נדלדלה האבן ועמד עליה - אם אין דעתו לחברה, חוצצת. ואם דעתו לחברה, נסתפק רבי אמי אם כמחוברת היא ואינה חוצצת, או מאחר שעתה היא תלושה חוצצת.

רבה זוטי פירש ספיקת רבי אמי כשנעקרה האבן ועמד במקומה - ואע"פ שדוד קידש את העזרה עד התהום, ומשום כך אם ניטלה כל רצפת העזרה עבודתו כשירה, כשנעקרה אבן אחת נסתפקו אם דרך שירות בכך כשעומד בגומא או לא. ולא נפשט.

קיבל בשמאל - לת"ק פסול ור"ש מכשיר. שנאמר 'ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן', לת"ק מקרא נדרש לפניו ולאחריו, ו'אצבע' נדרש על 'ולקח' ועל 'ונתן', שתהא קבלה בימין ונתינה בימין. ולרבי שמעון נדרש רק לאחריו, ולא נאמר אצבע אלא על ונתן שתהא נתינה בימין, ולא על קבלה, שהיא כשירה גם בשמאל.

כל מקום שנאמר יד או אצבע אינה אלא ימין - שלמדים בגזירה שוה ממצורע שנאמר בו 'ידו הימנית', וכן 'אצבעו הימנית'.

דף כ"ד ע"ב

לרבי אלעזר בר"ש - מקום שנאמר אצבע בקבלה, כגון בפסוק 'ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו' קיבל בשמאל פסול, נתן בשמאל כשר. וכל מקום שנאמר אצבע בנתינה, כגון 'ולקחת מדם הפר ונתת על קרנות המזבח באצבעך', נתן בשמאל פסול, קיבל בשמאל כשר. ודבריו אינם כר"ש אביו ולא כחכמים, שסובר מקרא נדרש לפניו ולא לפני פניו ולא לאחריו.

כל מקום שנאמר 'אצבע' או 'כהונה' והוא דבר המעכב כפרה, למדים ממצורע שאינה אלא בימין - ולפיכך קמץ

(לכתחילה), שנאמר 'והביאום לה' עד שתהא כולה לפנים.

תלה בהמה ושחטה - בקדשי קדשים פסולה, שצריך שתהא שחיטה על ירך. בקדשים קלים כשירה, שאין צריך על ירך, ואויר פנים כפנים. נתלה השוחט ושחט - גם בקדשי קדשים כשירה, שהשחיטה צריכה להיות על ירך ולא השוחט על ירך.

נתלה המקבל וקיבל את הדם - גם בקדשים קלים פסולה, שאין דרך שירות בכך. תלה את הבהמה וקיבל - לאבוה דשמואל ולרבא אפילו בקדשי קדשים כשירה, שצריך שחיטה על ירך ולא קבלה על ירך. ואם משום שצריך צפון, אויר צפון כצפון. ולאביי בקדשי קדשים פסולה, שאויר צפון לאו כצפון, ובקדשים קלים כשירה.

דף כ"ז ע"ב

נתן את הדם על גבי הכבש, או על המזבח שלא כנגד היסוד, נתן את הניתנים למטה למעלה, ואת הניתנים למעלה למטה, את הניתנים בפנים בחוץ, ואת הניתנים בחוץ בפנים, פסול ואין בו כרת.

לשיטת שמואל הבשר פסול, אבל בעלים נתכפרו - שזריקה שלא במקומו כבמקומו, שנאמר 'ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר', כיון שהגיע דם למזבח נתכפרו בעלים. אבל בשר פסול, ש'לכפר' נתתיו ולא לדבר אחר.

זרק שלא במקומו, אם יש דם הנפש יחזור הכשר ויקבל - לשמואל דוקא כשזרקו פסול, אבל אם זרקו כשר, כבר נתכפרו בעלים בזריקה שלא במקומו, וכדי להתיר בשר באכילה לא יועיל שיחזור ויקבל, שלא מצאנו זריקה שאינה מכפרת שמתרת בשר באכילה.

כל הפסולים שקיבלו או זרקו על מנת לאכול בשר חוץ לזמנו וחוץ למקומו - אם יש דם הנפש יחזור הכשר ויקבל, ולא פסלו במחשבה, שאין מחשבה מועלת מקבלה ואילך אלא במי שראוי לעבודה ובדבר הראוי לעבודה ובמקום הראוי לעבודה. אבל אם שחטו פסלו במחשבה.

יום חמישי פרשת בחוקותי - כ"ה אייר תשע"ח

דף כ"ז ע"א

חישב באחת מהעבודות על מנת ליתן את הניתנים למעלה למטה, או את הניתנים למטה למעלה לאלתר - כשר. ואם חזר וחישב בעבודה אחרת לאכול חוץ למקומו - פסול ואין בו כרת. חוץ לזמנו - פיגול וחייבין עליו כרת.

חישב ליתן את הניתנים למעלה למטה למחר - פסול. חזר וחישב בעבודה אחרת בין חוץ לזמנו בין חוץ למקומו - פסול ואין בו כרת. וגם לדברי שמואל שזריקה שלא במקומו כמקומו ומכפר לבעלים, לא נעשה פיגול, שרק זריקה המתרת בשר באכילה מביאה לידי פיגול, שנאמר 'ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו פיגול יהיה', מי שפיגולו גרם לו, יצא זה שאיסור דבר אחר גרם לו. ואע"פ שלא נעשה פיגול פסול, לרבי יהודה שפוסל במחשבת הינוח, שהרי חישב להניחו למחר.

לשיטת ריש לקיש אם נתן שלא במקומו בשתיקה - פסול לאכילה ומכפר לבעלים (כשמואל). ומה ששינוי שפסול הוא גם לכפרה, וכשנתן באמירה על מנת לאכול בשר חוץ

הזינוק, מים שבתוכה ושבוהצה לה חשובים כמונחים בתוכה ואינם מים חיים ופסולים, שאויר שסופו לנוח כמונח. ואם צירף פיה לזינוק, מים שבתוכה פסולים, ושבוהצה לה כשירים. ולרב כהנא נסתפק רב אסי בדין מי חטאת בחבית, ופשט לו מברייתא. ולרבה נסתפק לענין חבית, ופשט לו ממזרק שאויר שסופו לנוח כמונח, שאי אפשר לדם בלא זינוק לרוחב הכלי, ואם אויר שסופו לנוח לאו כמונח נמצא שבא מן האויר ולא מן הפר.

נתן דבר המקבל טומאה כגון ידו או רגלו או עלי ירקות כדי שיעברו מים לחבית - פסולים למי חטאת. נתן דבר שאינו מקבל טומאה, כגון עלי קנים ועלי אגוזים, כשירים. שנאמר 'אך מעין ובור מקוה מים יהיה טהור', הוייתן על ידי טהרה תהא.

ומכאן למד רבי יוחנן שאויר כלי חשוב ככלי - כי אם לא חשוב ככלי לא באו לכלי מדבר המקבל טומאה, אלא מן האויר, וכשרים.

הצורם אזן הפר ואח"כ קיבל דמו, פסול - שנאמר ולקח מדם הפר, פר שהיה כבר. ואע"פ שנאמר בקדשי קדשים, הוא הדין בקדשים קלים. אבל בזריקה אין צריך שיהא הפר שלם, שכל הזבחים שבתורה שנשתייר מהן כזית בשר או כזית חלב זורק את הדם.

'שה תמים זכר בן שנה' שיהא בן שנה בשעת שחיטה - בקבלה בהולכה בזריקה מנין, תלמוד לומר 'יהיה', כל הוייתו לא יהיו אלא בן שנה. ואפשר שבשעת שחיטה הוא בן שנה ובשעת הולכה זריקה הוא בן שנים, ששעות פוסלות בקדשים.

יום רביעי פרשת בחוקותי - כ"ד אייר תשע"ח

דף כ"ז ע"א

בהמה של קדשי קדשים שהיתה בפנים ורגליה בחוץ: חתך ואח"כ קיבל, ולא חתך את העצם (שלא תהא בעלת מום קודם זריקה) - כשירה. קיבל ואח"כ חתך, פסולה, שהשמנונית שהיתה בלועה ברגלה יוצאת דרך בית השחיטה ונפסלה ביוצא. אבל הדם הבלוע באברים לא נקרא דם ולא נפסל ביוצא. ואם היתה קדשים קלים לא נפסלה, כדין בשר קדשים קלים שיצא לפני זריקה.

קדשי קדשים שחיטתן בצפון, וקבול דמן בכלי שרת בצפון - עמד בדרום והושיט ידו לצפון, ושחט, שחיטתו כשרה, שהשוחט אינו צריך להיות בצפון. ואם קיבל קבלתו פסולה, שהמקבל צריך להיות בצפון. הכניס ראשו ורובו בצפון, כאילו נכנס כולו. פרכסה ויצאה לדרום וחזרה, כשרה. (ואפילו לא חזרה, כיון שלא יצאה מן המחיצות).

קדשים קלים שחיטתם בפנים, וקיבול דמן בכלי שרת בפנים - עמד בחוץ והכניס ידו לפנים ושחט, שחיטתו כשרה. קיבל, קבלתו פסולה, שהמקבל צריך להיות בפנים. הכניס ראשו ורובו, כאילו לא נכנס. ואפילו אם היה רק ציציתו (שער ראשו) בחוץ פסולה, שנאמר 'בבואם אל אהל מועד', עד שיבוא כולו. פרכסה ויצתה לחוץ, אפילו חזרה פסולה. ואע"פ שבשר קדשים קלים שיצאו לפני זריקה כשרים, האליה ויותרת הכבד ושתי כליות דינם כקדשי קדשים ונפסלו ביוצא.

קדשים קלים שהיתה בפנים ורגליה בחוץ - לא ישחוט

לזמנו. ולרבי יוחנן אפילו אם נתן שלא במקומו בשתיקה אינו מכפר לבעלים, שזריקה שלא במקומו לאו כמקומו, ומה ששנינו שיחזור הכשר ויקבל היינו כשנשאר דם הנפש, אבל אם לא נשאר אין לו תקנה.

לשיטת רבי יוחנן - הכל מודים בניתנים למעלה שנתנן למעלה, או למטה שנתנן למטה, שלא כמצותו, כגון במחשבה או בשמאל, לא יאספנו לחזור וליתנו כמצותו - והניתנים למעלה שנתנן למטה, או למטה שנתנן למעלה, לרבי יוסי לא יאספנו ולרבי שמעון יאספנו, ומשנתנו שניתן שלא במקומו פסול ואינו יכול לאספו וליתנה במקומו כדין נשפך מן הכלי על הרצפה, כדברי האומר לא יאספנו.

ולרב חסדא בשם אבימי הכל מודים בניתנים למטה שנתנן למעלה, שהמזבח קלטו ולא יאספנו - וכל שכן בניתנים למעלה שנתנן למטה, הואיל ודמים העליונים למטה הם באים. ונחלקו בניתנים לפנים שנתנם בחוץ, או בחוץ שנתנן לפנים, שלר' יוסי יאספנו, כיון שלא היה ראוי למזבח זה לא קלטו, ולרבי שמעון לא יאספנו.

דף כ"ז ע"ב

לרבי יהודה 'זאת' היא 'העולה' הם שלשה מיעוטים למעט נשחטה בלילה, ושנשפך דמה, ושיצא דמה חוץ לקלעים, שאם עלתה תרד - ולרבי שמעון נשחטה בלילה, ושנשפך דמה, ושיצא דמה חוץ לקלעים, והלן, והיוצא, והטמא, ושנשחט חוץ לזמנו, וחוץ למקומו, ושקיבלו פסולין וזרקו את דמה, והניתנים למעלה שנתנן למטה, והניתנים למטה שנתנן למעלה, והניתנים בפנים שנתנן בחוץ, והניתנים בחוץ שנתנן בפנים, והפסח והחטאת ששחטן שלא לשמן, כל אלו אם עלו לא ירדו, שנאמר 'תורת העולה', תורה אחת לכל העולים שאם עלו לא ירדו. אבל הרובע והנרבע והמוקצה והנעבד והאתנן והמחיר והכלאים והטריפה ויוצא דופן, אם עלו ירדו, שנאמר 'זאת'. שמרבין אלו שהיה פסולן בקודש, וממעטים אלו שלא היה פסולן בקודש.

מזבח הפנימי מקדש פסולין - שאם עלו עליו לא ירדו, ולא רק בדם שהוא ראוי לו, אלא גם אם העלה עליו קומץ שאינו ראוי לו לא ירד. אבל מזבח החיצון אינו מקדש אלא את הראוי לו, שהחיצון רצפה והפנימי כלי שרת, לפיכך קטורת זרה (של נדבה) שעלתה על מזבח החיצון תרד.

השוחט את הזבח לזרוק דמו בחוץ - או מקצת דמו בחוץ, להקטיר אימוריו בחוץ, או מקצת אימוריו בחוץ, לאכול בשרו בחוץ, או כזית מבשרו בחוץ, או לאכול כזית מעור האליה בחוץ, פסול ואין בו כרת. לזרוק דמו למחר, מקצת דמו למחר, להקטיר אימוריו למחר או מקצת אימוריו למחר, לאכול בשרו למחר או כזית מבשרו למחר, או לאכול כזית מעור האליה למחר, פיגול וחיביבין עליו כרת.

יום שישי פרשת בחוקותי - כ"ו אייר תשע"ח

דף כ"ח ע"א

אמזרזאים נחלקו בדין 'עור האליה': לשמואל - דינו כאליה, ומה ששנינו שהמחשב לאכול ממנה מחשבה

היא, רבי אליעזר היא שמחשבין מאכילת אדם לאכילת מזבח, וסיפא ששנינו שהמחשב לאכול דבר שדרכו לאכול, אבל לאכול דבר שדרכו להקטיר אינה מחשבה, דברי חכמים הם. לרב הונא - אינה כאליה, שנאמר 'חלבו האליה' ולא עור האליה. לרב חסדא - דינו כאליה, ומשנתנו באליה של גדי שאינה קריבה, ולפיכך מחשבים על אכילתה. ואע"פ שכבר שנינו שעור האליה כאליה לענין טומאה, הוצרך התנא להשמיענו שגם לענין אכילה כן, ואין דורשים מ'למשחה' שאינה אכילה חשובה כאכילת מלכים.

השוחט את העולה להקטיר כזית מעור שתחת האליה חוץ למקומו, פסול ואין בו כרת. חוץ לזמנו, פיגול וחיביבין עליו כרת - וכן עור בית הפרסות בהמה דקה, ועור הראש של עגל הרך, וכל שמנו חכמים גבי טומאה שעורותיהן כבשרן להביא עור של בית הבושת. לרב הונא שעור האליה לאו כאליה, דווקא שנה התנא 'עולה', כי בזבח הוא עומד לאכילה, ואם חשב להקטירו אינה מחשבה. ולרב חסדא יש לשנות זבח, או שמדובר באליה של גדי שאינה קריבה בזבח.

דף כ"ח ע"ב

המחשב חוץ לזמנו פיגול וחיביבים עליו כרת, וחוץ למקומו פסול ואין בו כרת - למסקנת הגמרא למדים דין זה ממקרא הארוך שנאמר בפרשת צו: 'אם האכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי לא ירצה המקריב אתו לא יחשב לו פיגול יהיה והנפש האכלת ממנו עונה תשא'. ודרשוהו לכמה דרשות:

א. 'האכל יאכל' - בשתי אכילות הכתוב מדבר, אכילת אדם ואכילת מזבח. ב. 'מבשר זבח שלמיו' - מה שלמים מפגלים ומתפגלים, שהדם מפגל ובשר ואימורים מתפגלים, אף כל שיש בו מפגלים ומתפגלים פיגול נוהג בו, יצאו מנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים שמתירים את עצמם ואין בהם שירים להתפגל. ג. 'שלישי' - זה חוץ לזמנו. ד. 'לא ירצה' - מה הרצאת כשר עד שיקריבו כל מתיריו, אף הרצאת פסול עד שיקריבו כל מתיריו. ה. 'המקריב' בהקרבה על מנת לאכול בשלישי הוא נפסל, ואינו נפסל אם אכלו בשלישי. ו. 'אותו' בזבח הכתוב מדבר ולא בזובח, שהזבח נפסל ולא הכהן המקריבו. ז. 'לא יחשב', לא יערב בו מחשבות אחרות, שמחשבת פסול מוציאה מידי פיגול. ח. 'פיגול' זה חוץ למקומו. ט. 'יהיה' מלמד שמצטרפין מחשבת חוץ לזמנו וחוץ למקומו זה עם זה לפסול את הקרבן. י. 'הנפש האוכלת ממנו', אחד בכרת ולא שנים, ואיזה זה חוץ לזמנו, שלמדים 'עון עון' מנותר שדומה לו ב'ז"ב' (ששניהם נפסלים ב'זמן' זה במחשבת זמן וזה בזמן ממש, ושניהם נוהגים ב'במה'), אבל חוץ למקומו אין דומה לנותר כלל.

'שלישי' האמור בפרשת קדושים - בא ללמד על מחשבת 'חוץ למקומו' שאינה מועלת אלא במקום המשולש בדם בבשר ואימורים, כגון בקדשי קדשים שחישב עליהם לאוכלם חוץ לעזרה, או בקדשים קלים לאוכלם חוץ לעיר, אבל המחשב לאכול בהיכל, לא נפסל, שאין בו הקטרת אימורין ולא אכילת בשר. ומ'שלישי' האמור בפרשת צו לא הייתי דורשו, שנאמר לאחרי פיגול נעשה כלל מוסיף על הפרט לרבות שאר מקומות.